

לילה ברנבת רינה

מוחמד עלי טאהא

מערבית: משה חכם

חבר מרוואן תיאר לעצמו שאחרי ארוחת הערב ישכב רגוע על מיטתו הצרה ויעשן סיגריה או שתיים (מרלבורו היא סמל הטיב וטעם החיים). האמין שיכבה את הסיגריה השניה, אם יצית אותה, אחרי שיעשן את מחציתה, וישקע בשינה עמוקה עד עלות השמש, כי היה עייף מאוד. הוא קילל את המסע הזה שהיה עמוס מראות, פגישות, הרצאות וביקורים. הוא ומלווהו הרוסי התעקשו לעמוד בתוכנית הביקור במלואה, וזה חייב קימה בשעה שבע בבוקר, אכילת ארוחת בוקר, נסיעה בשעה שמונה לבית החרושת לפלדה, למשל, פגישה עם המנהל ועם ועד העובדים, אכילת ארוחת צהריים איתם, נסיעה לקולחוז הדייגים, ביקור בבית החרושת לשימורים, פגישה עם עובדיו, עם כמה דייגים ועם ועד הקולחוז, ואחר כך חזרה אל בית המלון למנוחה קצרה, אכילת ארוחת ערב, פגישות עם מנהיגי איגודים מקצועיים ומנהיגי המפלגה, שיחות והרצאות על הגברת הייצור, על בעיות גידול חיטה ותפוחי אדמה ועל מזימות אימפריאליסטיות נגד משאבי בעלי החיים של המדינה.

התוכנית היומית היתה רוטינית וצפופה זה עשרה ימים. לא היה בה מקום לשיחת חולין, לבדיחה, לחידוד או לצחוק. השיחות נסבו כולן על הייצור, על הייצוא, על רשיונות, על גן העדן שהאדם בונה עלי אדמות ועל השוויון בכול: בדיוק, בלבוש, בהנעלה, באוכל, בהזדמנויות הניתנות לפרט, באהבה, בנישואים, בהעמדת צאצאים ובגירושין. ובמה עוד?

החבר מרוואן היה חבר מפלגה רציני שרשם את הערותיו בפנקסו העבה, שקנה במיוחד בשביל ביקור חשוב זה בחנות למכשירי כתיבה שבעיר הסמוכה לכפרו. היה רושם הערות על עניינים קטנים כגדולים, שואל ומבקש הסברים. היה חשוב לו לדעת, למשל, כמה בשר, דגים, לחם ותפוחי אדמה היה האזרח הרוסי צורך ולהשוות זאת עם הכמויות שהאזרח הרוסי היה צורך בתקופת הקיסר, או האזרח האסיאתי או האפריקאי בימים אלה. וכשהגיע להשוואה עם האזרח האמריקאי, היה מציין בנימה של זלזול שעשרות אלפי אמריקאים ישנים בקור העז בחוצות העיר או מתחת לגשרים.

החבר מרוואן היה בטוח שבני האדם בארץ מהפכת אוקטובר אינם יודעים רעב מהו, ואינם נצרכים, ואינם מתלוננים על יוקר התרופות, ואינם חרדים לגורל ילדיהם, כי בתי הספר מצויים לרוב ופתוחים לכול. באותה ארץ אין מקום לסטיות, כי בגן העדן של האדם עלי אדמות אין גנבים, אין סוטים, אין מכורים לסמים, אין ספסרי בורסה, אין איידס ואין שאר מרעין בישין. הכול נראה לחבר מרוואן "אלף אלף". הכול טוב, אין מלחמות, אין כיבוש, אין אבטלה, אין ניצול, אין אפליה, אין דיכוי, אין דאגה בעולם הזה ואין ייסורים בעולם הבא, כפי שאומרים.

החבר מרוואן נזכר בלגלוג בביקורו הראשון במוסקווה עשר שנים קודם לכן. הוא כינה אותו ביקור או "עליה לרגל לקברו של החבר לנין" ודקלם בלבו שלוש פעמים את הסורה הראשונה של הקוראן בשעה שהקיף את הקבר. כאשר סיפר זאת לראש המשלחת לעג לו הלה, אך הוא ענה לו בגילוי לב: "וכי לא מגיע לחבר לנין שאדקלם ליד קברו את הסורה שדקלמתי עשרות פעמים לעילוי נשמתם של כמה מסוכני השלטון בכפרנו?"

הוא עדיין זוכר את לכתו בכיכר האדומה ואת עמידתו ליד קבר החייל האלמוני, שהיתה כולה רצינות והערצה וכבוד לחיילים אשר שברו את מפרקתה של החיה הנאצית. ובעמדו כך הוא ראה צעיר וצעירה מתחבקים ומתנשקים. הוא הוכה בתדהמה לנוכח ההתרופפות המוסרית ההיא, ודווקא במקום הזה, במועד זה ובעיר זו. הוא פלט בקול שכל הסובבים אותו יכלו לשמוע: "לא ייתכן! אסור! אין ספק שהאימפריאליזם הארור שלח את שני אלה הנה כדי לפגוע בשמה הטוב של מהפכת אוקטובר." וכאשר שאל אותו אחד מחבריו: "האימפריאליזם, זהו זה, ובלי היסוס, חבר מרוואן?" ענה לו: "אל תכעס, חבר, דבר זה הוא מעשה ידיה של הציונות וידי המודיעין האמריקאי והישראלי!"

אבל העולם השתנה בעשר השנים שחלפו, וגם החבר מרוואן השתנה, העולם נפתח, והסובייטים והאמריקאים הגיעו להסכמות בבעיות עולמיות רבות, והחלו להחליף סחורות ביניהם, והחבר מרוואן מרשה לעצמו עתה לעשן סיגריות מרלבורו בצאתו לחו"ל, ודוחה את הטענה שהוא תומך בכל בכלכלה האמריקאית כפי שהיה טוען בעבר. אמנם הוא עדיין מכריז בתוקף שהוא רוצה לשרוף את אמריקה כליל! העולם לא נשאר כפי שהוא ואין לחבר מרוואן מנוס מלהשתנות, גם אם במידה קטנה.

הוא מודה קבל עם ועדה, ויותר מפעם אחת, שהמהפך בחייו חל בעיקר והודות למישל פלולא מישל, כי לולא מישל ולולא דעותיו האדומות שנטע אותן במוחו הבור, הוא, מרוואן, היה היום דומה לרבים מעבדי אללה, ההולכים מהמיטה לעבודה ושבים מהעבודה למיטה, או שהיה נוקט זהירות בדרכיו, מתרחק מכל מהמורה ואומר יום יום: "ישמרני האל!"

בשעות "ההתגלות" המעטות שהיו לו למרוואן היה צוחק, (והוא היה צוחק אך לעתים רחוקות), ואומר: הגורם לשינוי בחיי היתה חבילת חוביזה. אתם צוחקים? כן, כן, חבילת חוביזה. כשהלכתי בחודש שבט באותה שנה לשטחי שיח' איבריך כדי לאסוף חוביזה לאמי האלמנה, הופיעה מכונית של המשטרה הצבאית, או מה שנהגנו בתקופת המנדט הבריטי לקרוא לה "אמ-פי" או מה שבני דודנו קוראים לה מ"צ - הופיעה המשטרה הצבאית, עצרו אותי, גררו אותי, איימו עלי, היכו אותי והביאו אותי לפני בית דין צבאי, וזה גור עלי שישים ימי מאסר באשמת כניסה לשטח צבאי סגור בלא

איתה. הוא התהפך על יצועו, הרים את ראשו, הושיט את ידו אל חפיסת הסיגריות ואל המצית, הצית לעצמו עוד סיגריה והחל לעשן אותה בהנאה. כמה דקות לאחר מכן הוא מעך את בדל הסיגריה, נעל את נעליו, יצא מתאו, עמד במסדרון, הסתכל ימינה ושמאלה, ובדחף כמוס בחר בצד שמאל והלך כשהוא שולח מבטים חטופים בנוסעים. ראה גברים לבושים חליפות ומעונבים ונשים לבושות בגדים חמים אף על פי שהיה אוגוסט. משפחה שלמה בתא, אב אם ושני ילדים, מדברים וצוחקים. לו אום סלאם וסלאם ופהד ולובנא ורג'א היו עתה איתו, הם היו משוחחים, צוחקים ושמחים, אוכלים פיסטוק חלבי, מפצחים גרעינים ומספרים בדיחות. אך אום סלאם והמשפחה רחוקים

ואינם יודעים נסיעה ברכבת מהי. ואתה, גבר, אתה מתגעגע לילדים או לאמם?

הוא עבר מקרון לקרון. ראה צעיר וצעירה יושבים מחובקים על כיסא ואינם שמים לב למי שעובר על ידם. נעץ בהם מבט סקרן וראה את פי הצעירה נושק לצווארו של הצעיר. הוא חש במשהו עוקץ אותו בגרונו, או כאילו מישהו סטר לו על עורפו. הוא התכווץ והמשיך בדרכו. אבל אחרי כמה צעדים הוא שם לב שלא קילל את ההתנהגות הרכרוכית ההיא, ולא הטיל את האשמה על האימפריאליים ועל המערב המושחת, השולח את בניו הרכרוכיים אל המדינות הסוציאליסטיות כדי להשחית את מידותיהם של הצעירים כחלק מתוכניתו להפר את סדרי החברה שם, כפי שהיה אומר לחבריו בנסיעתו הראשונה למוסקוואה.

היה סלתן הפעם. לילה, הבדידות הורגת, ובחיים יש מתוק ומר, שמחה וששון אומללות וצער. גבר זקוק לאשה ואשה זקוקה לגבר. כך ברא אלוהים את העולם, וכך מתנהלים החיים מאותו יום שבו צעד האדם הראשון עלי אדמות. אבל העניינים צריכים להישאר במסגרת המתקבל על הדעת, ומסגרת זאת נוגדת כל מתירנות. צריך שיהיה רסן האומר: "עצור, עד כאן ולא יותר!" אך היכן ומתי זה ייאמר - כאן נדמה שהחבר מרוואן גמגם ולא ידע לומר.

הוא המשיך בדרכו, שלח מבט לתוך אחד התאים וראה שתי צעירות. אחת מהן זיכתה אותו בחיוך, והוא חש בורם חשמלי מרעיד את גופו ומיד התיק את מבטו ממנה, אך עד מהרה מצא את עצמו בלי רצון מסתכל בשתיים כדי לוודא בנות כמה הן, אם יפות הן, ובעיקר אם החיוך הוא סתם לשם שמים, מקרי או מכוון. האם זה היה חיוך פוחז או חיוך שיש בו הזמנה לעובר אורח בלילה?

רשיון, והובילו אותי אל כלא דמון. בכלא דמון הכרתי את מישל, וערב אחד הוא אמר לי שהוא קומוניסט. אמרתי לו: "אני לא מאמין לך, מישל".

"למה לא, יא מרוואן?"

"מפני שקומוניסט, לא עלינו, הוא בולשוויק."

"ואני בולשוויק."

"חס וחלילה, הרי אתה, מישל, אדם הגון."

"והבולשוויק?"

"בן אדם, הבולשוויק אינו מבחין בין אמו לאחותו, לבתו, לשכנתו ולכל נקבה. כולן מותרות כמו אצל הבהמות."

מישל צחק לי, התגלגל על הרצפה מרוב צחוק, והחל להבהיר לי את דעותיו. ומדי יום ביומו היה משמיע הרצאה באוזני, ואחר כך מציג לי שאלות ודן אתי בעניינים רבים, כמו בעבודה, בהון, בעשירים ובעניים, באמריקה וברוסיה, בערך המוסף, בעיקרון האומר שכל אחד לפי יכולתו או לפי צרכיו, בחירות האשה ובמעמדה. וכאשר נפרדתי ממנו ביום האחרון לשהותי בבית הסוהר, נתן לי מכתב לידיד שלו בחיפה, ושם הצטרפתי למפלגה.

מאז זרמו מים רבים בירדן: ממשלת ישראל ייבשה את החולה, כבשה את חצי האי סיני פעמיים ונסוגה ממנו פעמיים, האדם הגיע לירח וצעד על חולותיו ועל סלעיו החרבים, וידיעותיו ומחשבותיו של מרוואן התרחבו וחלומותיו גדלו.

מרוואן החל לשנוא את המנצלים והעריצים, לקלל את השטן, את אמריקה ואת האימפריאליזם, לחוש בסולידריות עם עמי אסיה ואפריקה, לחגוג את האחד במאי ואת יום השנה של מהפכת אוקטובר, להביא זר פרחים לאשתו בשמונה במרץ ולהגן על זכויות האשה ללמוד ולעבוד... אך מה שהבחין בינו לבין האחרים הוא עזות שנאתו לבגידה... הוא המטיר עליה ועל שורשיה קללות נמרצות. לדידו בגידה היא בגידה, אם זו בגידה במפלגה, בגידה בעם או בגידה בבת הזוג - כל אלה הן בגידה, כי אין להקל ראש בהפקרות, ואין לחלל את כבודם של בני אדם, ומי שמחלל את כבוד זולתו כבודו יחולל, ומי שפורץ את מנעוליהם של הבריות יפרץ מנעולו, ומי שבוגד באשתו נחשד בנאמנותו למפלגתו, לעמו ולמולדתו.

מרוואן עישן סיגריה, שתי סיגריות ושלוש ונזכר בכפרו, ברחבת המעיין, בעץ התות ובאשתו אום סלאם, שבוודאי סיימה כבר את הצפיה בפרק הסדרה הערבית מצרית המשודר בטלוויזיה הירדנית, ונזכר בילדים סלאם, פהד ולובנא ורג'א שכבר הלכו לישון. אום סלאם לבדה במיטה, מכבה את האור ומושיטה את רגליה תחת השמיכה. לילה. שם לילה ובדידות וברכבת לילה ובדידות. קול שקשוק גלגלי הברזל המתחככים במסילה עז וצורם את האוזניים ואינו מאפשר חשיבה רצופה וסדורה. הנסיעה ארוכה ארוכה, ומוסקוואה רחוקה מאוד מריגה. ארץ זו רחבת ידיים ונסיעה בה היא עניין של שעות ארוכות. אחרי ארוחת הערב ישנים עד הבוקר, ושעות אחדות אחרי זריחת החמה מופיעה מוסקוואה על בנייניה הגבוהים ועל הכיפות הווהרות של הקרמלין ושל הכנסיות.

החבר מרוואן ניסה לעצום את עיניו ולישון. אין מי שיפריע לו בתאו, ויצועו על אף צורתו אינו רע כלל וכלל, אינו רועד ואינו מטריד, אך חיכוך הברזל בברזל ותנודות הקרונות וריקודיהם בדממת הלילה לא בדיוק עוזרים או מעודדים לישון.

הוא ניסה להעסיק את עצמו בזכרונות. נזכר בימים שבהם היה הקומוניסט היחיד בכפרו, ברדיפות המוכתר ועמילי השלטון מבין ראשי החמולות, ובעלבונות, ובקללות קצין המשטרה ובמכות אגרופיו כל אימת שכעס עליו מישהו וטפל עליו אשמה בעניין של מה בכך. הוא חייך בינו לבין עצמו כשנזכר שהוא לבדו היה סניף המפלגה, תנועת הנוער ותנועת הנשים הדמוקרטיות כאחד, ואיך היו כמה פלאחים טובים מביעים את הסולידריות שלהם איתו בהזמינם אותו לשנות ספל קפה אתם: "תתכבד, יא מרוואן, יא אבו סלאם! תשב איתנו! עוד תספיק לחלק את העיתון. בוא תשתה איתנו ספל קפה ותעשן סיגריה. יש סוף לחיים ואין סוף למלאכה."

מרוואן שמע קול צעירה מצחקקת ליד תאו וקול צעיר מפלרטט

הופתע לראות שאחת הנשים אכן מחייכת אליו. פניה חייכו ועיניה חייכו. פיה חייך וגופה חייך. כל התא שלה חייך. הלילה חייך והקרן חייך, ואוי לך אבו סלאם! החבר מרוואן, אין מנוס אלא להמשיך בדרכך קדימה או, חס וחלילה, תעבור על מצוות לא תעשה. מצוות לא תעשה?

האם העולם הוא הפקר? האם הנשים מופקרות? האם כבודן של הבריות היה למרמס? תתעשת, בן אדם! אלה הבדידות, השהיה בניכר והלילה! ואולי חייכה האשה לחברתה שבתא? ואולי צחקה למשמע בדיחה? או אולי חייכה חיוך של לגלוג בראותה את מרוואן מתהלך לבדו כמו בדווי בעיר?

הוא המשיך בדרכו ועבר לקרון אחר. שמע את הברזל מתחכך בברזל בקול עז וצורמני. גופו התנדנד עם תנודת המעבר בין שני הקרונות. בקרון החדש ראה קבוצה של איכרים, על לבושים, על חפציהם, על צחוקם ועל הרעש שהקימו. אחד האיכרים הזמינו לשתות כוסית וודקה אתם, אך הוא הודה לו ברוסית, סב על עקביו והחליט לשוב אל יצועו.

האם אתה, מרוואן, חוזר לתאך, ליצועך, לחפיסת הסיגריות שלך, למזוודה שלך וללילך הארוך או שאתה שב ומציץ שוב לתאן של שתי הנשים? האם חיוך האשה מושך אותך?

רגש פנימי אומר לך: "לא! עזוב!" אך הוא שב ומציץ לך. מה מצווה עליך נפשך, בן אדם? תודה! הנפש מדיחה לרע, הא? הנה אתה מתקרב אל אותו תא. האם אתה מסוגל לעבור על פניו בלי להציץ פנימה ובלי להזין את עיניך במראה שתי הנשים, בגופן, בפניהן ובחיוכה של האשה הניבט מפניה ומשערה?

אביו היה אומר: "העיניים זונות, הלשון זונה והגוף זונה, ומי שפורץ את מנעולי בתי הבריות ישלח אללה בהכרח מישוהו שיפרוץ את מנעולו במפתח ארוך." ואתה, מרוואן יש לך אשה ושתי בנות, ובינן לבין הרוסים יש לחם ומלח. הרי אכלת ממזונם, שבעת מלחמם, שתית ממימיהם ומינם, לנת בבתיהם ונסעת על חשבונם. האם מתקבל על הדעת לבגוד בחברים, בלחם ובמלח, בוודקה ובחזית העומדת איתן נגד האימפריאליזם, נגד אמריקה, נגד בריטניה, נגד צרפת, נגד דרום אפריקה ונגד ישראל?

תיוהר, תיוהר, בן אדם! זה עניין של מבט וחיוך ופריסת שלום ודיבור וקביעת מועד לפגישה ופגישה לבסוף! והמבט היה פוזלני והחיוך חצוף וגלוי. די, חבר, שוב אל ראשית הדרך!

מרוואן עשה צעד, שני צעדים, והרגיש שמבטי האשה עוקצים את עורפו ואומרים לו: "שוטה שכמותך!" הוא הפנה את ראשו בתנועה מהירה ואירצונית ומצא שחיוכה מאיר כמו השמש בזריחתה. לא עצר כוח והפליט בקול נבוך ומבויש: "דוברי פיטשר (ערב טוב)!"

צחק הגוף הנשי דק הגורה השרוע על צדו על המיטה והשיב: "דוברי פיטשר!" האשה אמר זאת וכאילו אמרה: "אהלן וסהלן, בוא תיכנס, לכבוד הוא לי!" אבל החבר מרוואן גמגם ולא ידע מה לומר אחרי "דוברי פיטשר". חייך חיוך מבויש ונבוך, הפנה לה את גבו, אותה לשלום בכף ידו וחזר ואמר: "דוברי פיטשר, דוברי פיטשר!" הוא קילל את עצמו ואת מוגבלותו הלשונית. אילו ידע משפט או שניים, מלה, שתיים או שלוש, היה נכנס לתא וקושר שיחה עם שתי הנשים על ריגה, על מוסקווה, על קציר החיטים, על יבול תפוחי האדמה, על הקולחוז או על השוויון בין המינים, והיה מודה להן על טיב האירות שלהן ועל עמידתם האיתנה של הסובייטים נגד האימפריאליזם האמריקאי ועל תמיכתם במדינות העניות ובעמים העלובים, באסיה, באפריקה, באמריקה הלטינית - בכל העולם השלישי.

המשיך בדרכו ומצא ששני הצעירים עדיין מחובקים, אלא שהיתה שם התפתחות במצב: החום עלה, והצעירה ישבה על ירכי הצעיר והשעינה את ראשה על חזהו, וידו של הצעיר אבדה תחת שמלתה, ומרוואן לא ידע להחליט אם הוא נושק לה או מריח אותה. ממזרים צעירי הדור הזה! הם אוהבים לחיות ויודעים כיצד להיאבק בלילה, בבדידות, בנביחת הברזל על הברזל, בתנועות הקרונות וב...

הגיע לתאו, מהר הושיט את ידו אל חפיסת הסיגריות, הצית לעצמו סיגרית והחל למצוץ את עשנה ברעבתנות ובלב נסער, פולט אותו אל חלל התא הצר ועוקב אחרי חוטיו, אחרי הסתלסלותו, אחרי התפתלויותיו ואחרי אובדנו. הוא חש שמהו בתוך תוכו מדגדג אותו ואומר לו: "נו, קום! יימח שמו של הלילה, ושמה של הבדידות ושל השהיה בניכר! מחוגי השעון אינם זזים ולפניך שעות ארוכות עד שתגיע למוסקווה, והשינה רחקה מעיניך."

הדבר הזה היה כמדקרות חרב בגופו. "קום, אהבל שכמותך, נסה שוב ואמור: 'דוברי פיטשר!' היכנס לתא, לחץ את ידה, התיישב ושוחח איתה!"

שוחח! אבל, מסכן, באיזו שפה תשוחח אתה? אתה יודע רק ערבית. לא רוסית, לא אנגלית ולא צרפתית. אבל, אתה חבר מרוואן, יודע שפה אחרת, שפה בינלאומית, הלא היא שפת העיניים והראשים והידיים והאצבעות. שפת הסימנים. שפת החירשים. שפת האילמים. קום, אם כן, עמוד על רגליך ושים נפשך בכפך, ואם תיכשל, איש לא מכיר אותך פה ואיש לא יספר לבני כפרך את מה שקרה.

ומה עם הש"ב? האם אינו עוקב אחריו פה? האם אינו אורב לך בעברך מקרון לקרון? הוא גירש את הרעיון השטני ממוחו ואמר לנפשו: "החברים הרוסים חזקים ולא ירשו לו לעבור את הגבול. אתה בטוח פה. תהיה רגוע ותנוח דעתך!"

והנה ידיו החלו לגשש תחת המיטה. משך את המזוודה שלו, הוציא ממנה את שקית הפיסטוק חלבי, את חפיסת השוקולד השווייצרי שקנה בשדה התעופה של וינה, חבילת מסטיק, חצי בקבוק ויסקי ושלוש כוסיות מפלסטיק. פרס את כל אלה על המיטה, לקח את חפיסת הסיגריות והמצית ותחב אותם לתוך כיס מעילו, הכניס לשם גם את השוקולד, המסטיק והפיסטוק חלבי, נשא את הבקבוק והכוסיות בידו ויצא.

בדרכו ראה שוב את הצעיר והצעירה והסמיק. הלוואי שהיה בידו סדין או שמיכה. היה מכסה אותם, כי הצניעות מחייבת. אבל הוא מיהר ומיהר עד שהגיע לפתח התא.

"דוברי פיטשר!"
 "אוה, דוברי פיטשר!"

שתי הנשים קמו על רגליהן ושלושתם לחצו ידיים. אחת היתה בשנות השלושים לחייה, גבוהה, גופה מלא, בלונדינית, עיניה כחולות, שפתיה בשרניות ומשוחות בשרידי אדם, חזה דשן וזקור ושמלתה חשפה את המעבר הקסום שבין שדיה שצל כיסה עליו והוסיף לו קסם. אשר לשניה, היא היתה באותו גיל, קצרת קומה, שמנמנה, אדמונית במקצת ועיניה דבשיות.

מרוואן התיישב על קצה המיטה ליד האשה הקצרה. הנשים דיברו ביניהן והוא לא ידע מה הן אומרות. אולי בירכו אותו על בואו ואולי דיברו על העזתו, על טמטומו או על איוולתו... או... או... אחר כך פרצו בצחוק רם והוא נרתע מעט, אך הוא החל להוציא את שהיה בכיסו ולהניחו על המיטה.

"פיסטוק חלבי! כן, גברתי, פיסטוק חלבי, וגם שפתיך פיסטוק חלבי, וגם זה..."
 "שוקולד!"

"כן, גבירתי, ומשווייצריה. השוקולד הטוב ביותר בעולם. חי אלוהים, אנחנו לא טועמים אותו בכתינו. העולם הוא גורל ומזל, ומזלך הוא שתאכלי ממנו, שנאכל ממנו ביתד." אחר כך הוציא את חבילת המסטיק, הושיט אותה לאשה הראשונה ואותה בידו אליה ואל חברתה, כאומר: "לך ולה!"

היא לקחה אותה, צחקה ואמרה: "חרשו, חרשו! (טוב) והשניה גם היא צחקה וחזרה על דברה: "חרשו, חרשו!"

פתח את בקבוק הוויסקי ומוג מעט לתוך כוסית והגיש אותה לאשה הנמוכה, אחר כך הגיש כוסית לאשה דקת הגו ומוג גם לעצמו כוסית ואמר: "לחיי הסוציאליזם!"

אמרה השמנה: "לחיים!"
 והאחרת: "סוציאליזם!"
 אמר: "לחיי הסוציאליזם."

והוא שיער שהיא שואלת לשמו. היסס: היאמר לה שהוא החבר מרוואן או שהוא אבו סלאם? ולמה לו להסתכן? פתאום צץ במוחו רעיון, מעין המצאה חשובה מאוד, ואמר בקול: "עלי". הצביע על עצמו ושוב אמר: "עלי, אני עלי!"

"אלי, חרשו."
"כן, אלי... עלי. אני עלי. מיודעך עלי... עלי באבא, חי אללה, יא אבו סלאם."
"אלי באבה!!"

אמרה לחבקו אך הוא כרך את זרועו סביב צווארה, משך אותה אליו

בחזקה והטביע על שפתיה נשיקה לוחטת וממושכת וכשהצליחה לחמוק ממנו, אמרה לעצמה שוב ושוב: "אלי, אלי, אראב."
"כן, עלי וגם ערבי, חברה!"
"אלי באבה!!"

"כן, וגם ארבעים שודדים."
מזג את הוויסקי שנותר בבקבוק לתוך שתי הכוסיות ואמר: "לחיי ולנטינה!" והיא חזרה ואמרה: "אלי באבה."

שתו, והוא אסף אותה אליו בחזקה והמטיר נשיקות על צווארה. אחר כך שלח את ידיו אל חולצתה, הסיר אותה מעליה וזרק אותה על מיטת חברתה, ובמהירות הבזק השיל מעליה את חצאיתה, חלץ את נעליה, התפשט ושכב על גופה בשעה שהיא אומרת: "מושינה, מושינה!" (גבר). לא הבין מה שאמרה ואמר: "בסדר, תמשינה (התהלכנו) ודי..."

הקרון התנדנד והתנדנד, שני הגופים התנדנדו והתנדנדו וקול חיכוך הברזל בברזל, דעך, אבד, נעלם בלילה, ולא נותרו אלא לחישות גוף אל גוף ונביחת גוף על גוף.

הרכבת נסעה ונסעה, והחבר מרוואן מלמל: "חרשו, חרשו דה, סוציאליזם." הרגיש כאילו ידע רוסית על בוריה, כאילו ינק אותה עם חלב אמו. לשונו השתלחה במלים שהבין ובמלים שלא הבין או יותר נכון במלים שאיש לא הבין ולא ידע מה מקורן. הקרון התנדנד והתנדנד, שני הגופים התנדנדו והתנדנדו, ומרוואן מדבר ומדבר: "חרשו, דה, סוציאליזם..."

26.10.1992

הסופר, מבקר הספרות והמורה מוחמד עלי טאהא פעיל בחיים הפוליטיים, החברתיים והתרבותיים בארץ. הוא השתתף בכנסים ספרותיים רבים בארץ ובחוץ לארץ, וחלק מסיפוריו תורגמו לעברית, לאנגלית, לצרפתית, לרוסית ולספרדית. הסיפור "לילה ברכבת ריגה" לקוח מתוך "הדיקל הנטוי" - קובץ סיפוריו האחרון שראה אור בהוצאת דאר אלהודא, כפר קרע, בשנת 1995.

שתו את הכוסיות וקינחו בפיסטוק, והוא הוציא את חפיסת הסיגריות שלו, כיבד אותן והצית להן את הסיגריות.

"חרשו, חרשו!"

האשה הנמוכה אמרה משפט או שניים, והתמירה השיבה במלה או בשתיים. אחר כך ראה את הנמוכה קמה ויוצאת את התא. מרוואן היטיב את ישיבתו עד שמבטיהם היו זה מול זה. כף רגלו כמעט נגעה בכף רגלה. הוא חש בחום שוקה על שוקו ושב ומזג שתי כוסיות ואמר: "סי, סי, אה, חרשו."
היא צחקה ואמרה: "חרשו."

ושתו. שאלה אותו: "אמריקאי?"

ענה: "אני אמריקאי? אני אמריקאי? נייט, נייט, נייט (לא!) כמעט שאמר לה: "אוי ואבוי לך! רק לא זה. חי אללה, לו מישו בכפרנו אמר לי זאת, הדם היה מגיע עד הברכיים. חברה, אשה הגונה וצנועה, מה נתן לך את הרעיון שאני אמריקאי? ידיעתי בלשון האנגלית? מגבעתי? לבושי?" אחר כך אמר לה בקול: "שייכנס הרוח באבי אביהם של האמריקאים!"
היא צחקה ואמרה: "נייט, נייט!"

לקח את חפיסת השוקולד, הסיר את עטיפתה והגיש את השוקולד אל שפתיה. נגסה נגיסה קטנה ממנו וגם הוא נגס ממנה וחש שטעם שפתיה הגביר את מתיקותו של השוקולד. חיך וניסה לתרגם לה זאת. אמר: "שוקולד", והצביע אל שפתיה ואחר כך על פיו. היא אמרה כמה מלים, וגם הוא צחק כאילו הבין מה שאמרה.

שאלה אותו: "ברזיל?"

"לא, לא", ענה לה והוסיף: "האם פרצופי פרצוף שחקן כדורגל? לא גופי, לא לבושי ולא נעלי מעידים על כך." אחר הצביע על פניו ואמר: "אשה הגונה, כנראה עורי הכהה כמו פולי קפה קלויים נתן לך את הרעיון הזה."

"אפריקה?"

"נייט, נייט, אני לא אפריקאי ולא אמריקאי ולא ברזילאי."
חש שברכו נגעה בברכה וששוקו מתחככת בשוקה ומזג את הכוס השלישית. נעץ את מבטו בעיניה ואמר:

"אני, אני עראב (ערבי)."

"אראב?"

"כן, גברתי, עראב, ערבי בן ערבי וערביה."

"נפט?"

"אה, כן, נפט וגז ובנזין וסולר ובארות וצינורות ובתי זיקוק ויצוא."
חיכה ואמרה: "אראב שיח?"

"כן, שיח". לכך הגענו בסוף. שיח' מקטאר, מאבו דבי, מראס אלח'יימה, מא-שארק. לא חסרים לי אלא גלימה ומחרוזת ושקים מלאים דולרים."

"דולר?"

"כן, דולר ירוק וגם הרמון."

שאגה בצחוק אדיר, התקרבה אליו, התקרבה אליו, הושיטה את ידה, צבטה אותו על לחיו ואמרה: "אראב, שיח', נפט, דולר, אראב, אראב!"

והוא חזר אחריה ואמר: "דה, דה, דה (כן)."

הוא תיאר לעצמו שהוא אחד מהשיחיים של האמירויות, ושיש לו באר נפט ודולרים וארמונות. צחק בינו לבין עצמו ואמר: "כן, אדון, כן!" הוא הושיט את ידו ונגע בצווארה, והיא... היא המשיכה לדבר ולדבר, לדבר בשיניה ובפיה ובראשה ובצווארה ובחזה.

הוא עקב אחר דיבורה בהתלהבות ובעניין כאילו הבין מה שהיא אומרת, והניד את ראשו לאות הסכמה. לפעמים הוא אמר: "חרשו, חרשו", ולפעמים: "דה דה". האשה דיברה וחייכה, והקרון התנדנד, וגופו התקרב לגופה, שוק נוגעת בשוק וברך וברך, וירך מעלה את חומה של ירך. הושיט את ידו, לקח פיסטוק, קילף אותו ונתן אותו בפיה, והיא לעסה והודתה. הסתכל על גופה, נאנח, ופלט מפיו נשיפה חמה שצרבה את צווארה ופניה וחזה. והאשה המשיכה לדבר, לחייך ולצחוק. הצביעה על עצמה ואמרה: "ולנטינה", והוא הבין שזהו שמה וחזר עליו: "ולנטינה, חרשו". היא אמרה עוד כמה מלים